

Első jelentés a gyökértrothadás (rhizoctoniosis) előfordulásáról a borsóledneken (*Vicia ervilia*) Bulgáriában

Автор(и): проф. д-р Петър Чавдаров, Институт по растителни генетични ресурси „К. Малков” – Садово; доц. д-р София Петрова, Институт по растителни генетични ресурси „К. Малков” – Садово, ССА; Йордан Рангелов, ИРГР – Садово, ССА

Дата: 18.08.2025 **Брой:** 8/2025

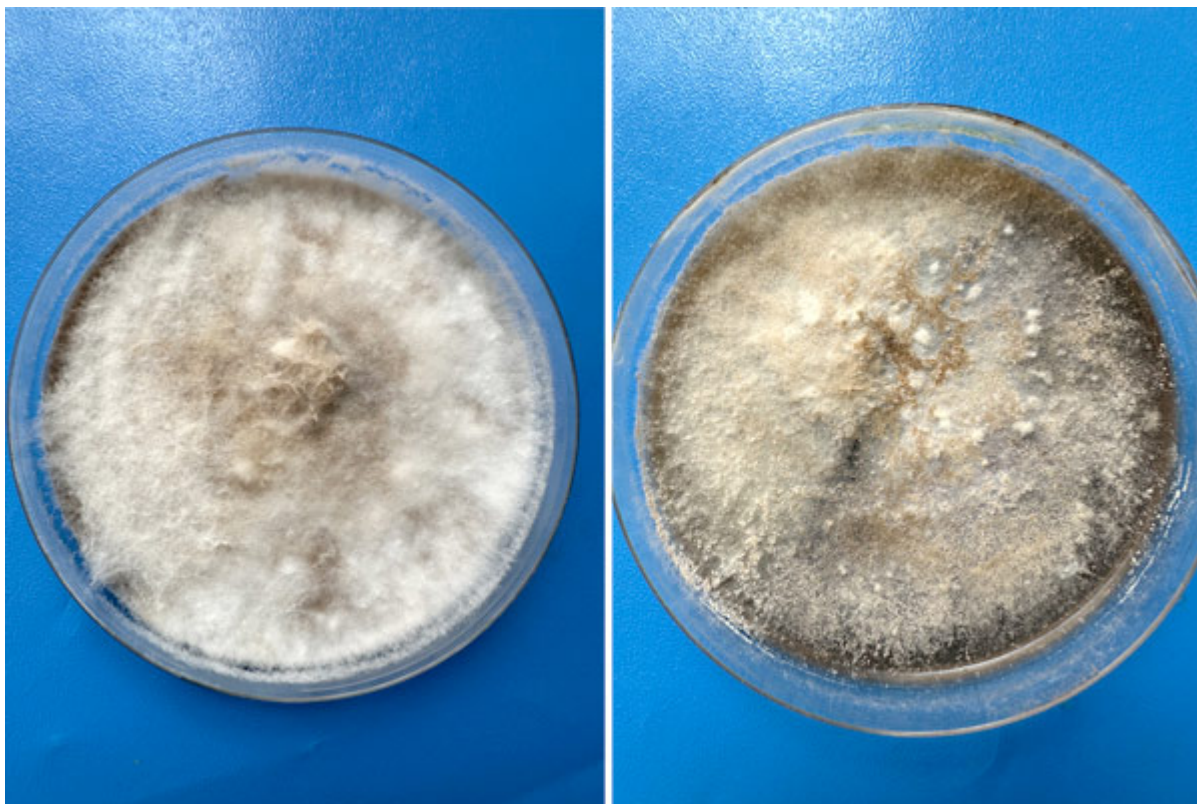
A keserű бүккөнь, vagy az úgynevezett „keserű бүккөнь” (*Vicia ervilia* L.) Willd a pillangósvirágúak (*Fabaceae*) családjába tartozik. A *Vicia* (бүккөнь) nemzetségbe tartozik, amely mintegy 160 egyéves és évelő fajból áll. A *Vicia ervilia* egy ősi gabonás-hüvelyes takarmánynövény a mediterrán régióból. Ezt a növényt az Óvilág gazdái nagyra értékelték a takarmány tápláléértékének javítása érdekében. Jelenleg a *Vicia ervilia* magvai nemcsak takarmányként, hanem funkcionális élelmiszerek és étrend-kiegészítők potenciális összetevőjeként is érdekesek.

2025-ben különböző keserű bükköny genotípusokat vizsgáltak az NÖGRI – Szadovói Kutatóintézet kísérleti területén. A különböző genotípusokat különféle agromorfológiai tulajdonságok, valamint különböző légi és talajban élő fitopatogének fejlődése és terjedése szerint értékelték. A virágzás és a hüvelyek képződésének kezdetén végzett megfigyelések során elszigetelt növényeket regisztráltak enyhe klórózissal, amely az alsó levelektől indult ki. Fokozatosan a klórózis az upper rétegek leveleit is érintette, és egy későbbi stádiumban egész növények elhalását figyelték meg (1., 2. ábra). •

Gyökérrothadás tünetei a keserű bükköny

Az ellenőrzések során fertőzött növénymintákat gyűjtöttek és elemeztek az Intézet „Fitopatológia” laboratóriumában. A beteg növénymintákat megmosták, és tápközegre (burgonya-dextróz agar) helyezték, majd termosztátban 24°C-on inkubálták 14 napig. A micélium növekedésének dinamikáját 3 naponként határozták meg. Kezdetben gyors micéliumfejlődést regisztráltunk kúszó szubsztrát micéliummal. A levegőben lévő micélium színe fehéresről világosbarnára változott. 14 nap elteltével a kórokozó szerkezeteinek mikroszkópos elemzését és digitális képezését végezték el. Megállapítottuk, hogy a hifák szeptáltak és nagyon gyakran derékszögben elágaztak. A szkleróciumok kicsik, szabálytalan alakúak, a periférián helyezkedtek el és túlnyomórészt barna színűek voltak (3., 4. ábra).

Rhizoctonia solani micéliuma

A laboratóriumi elemzések alapján a *Rhizoctonia solani* fajt azonosították. A szabadföldi körülmények között és természetes fertőzési háttér mellett megfigyelt tüneteket a növények mesterséges beoltásával is megerősítették kontrollált laboratóriumi körülmények között.

Ez az első jelentés a gyökérrothadás előfordulásáról a keserű bükköny (Vicia ervilia) Bulgáriában.

A talajban élő *Rhizoctonia solani* gomba veszélyes talajfitopatogén. Főleg különféle termesztett növények, köztük számos hüvelyes takarmánynövény gyökereit és szárát fertőzi a világ különböző részein. Az általa okozott gyökérrothadás jelentősen csökkentheti a gabonás-hüvelyes takarmánynövényekből nyert termés hozamát és minőségét. Ugyanezt a kórokozót jelentették a rizoktóniózis okozójaként a veteménybabon Bulgáriában.

Hivatkozások:

1. Bobev, S. 2009. Kézikönyv a termesztett növények betegségeiről.
2. Zohary, D., Hopf, M. 2000. Növények házasítása az Óvilágban, Annals of Botany, 88 (4), 666.

3. Maxted, N., 1995. Ökogeográfiai tanulmány a Vicia alnemzetség Vicia nemzetségéről. Rendszertani és ökológiai-geográfiai tanulmányok a kultúrnövények génállományáról 8. Nemzetközi Növényi Genetikai Erőforrások Intézete, Róma, Olaszország.

4. Salt, G. A. 1982. A gyökérrothadás és hervadásbetegségekkel szembeni rezisztenciát befolyásoló tényezők. 259-267. oldal in G.C. Hawtin és C. Webb, szerk., A lóbab nemesítése. Martinus Nijhoff Kiadók, Hollandia.